

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

3 клас

1.Складіть і запишіть розповідь за поданим початком. Доберіть до тексту заголовок.

Мандрує містом багряна осінь. Вона щедро розфарбовує природу. Чарівниця золотом осипає гори, поля, парки. А що ж вона подарувала людям?.....

12 балів

2. Доберіть до кожного іменника якомога більше прикметників, але не менше 4-ох, які б вдало характеризували його.

Клен – **багряний, старий, високий, розлогий,**

Вирій – **далекий, теплий, чужий, віддалений,**

Дощ – **прохолодний, сильний, сірий, густий,**

6 балів

3.Запишіть в алфавітному порядку подані слова, вставляючи пропущені букви. До виділеного слова доберіть антонім і запишіть.

Кв...ток, г...рой. к...рмо, д...тина , вогн...ще, м..лодія, тр...вога,
ап...льсин, хв...лина, пр...з...дент, пш...ниця, м...тал, оч...рет, с...кунда.

**Апельсин, вогнище, герой, дитина, квіток, кермо, мелодія, метал, очерет,
президент, пшениця, секунда, тривога, хвилина.**

Тривога- спокій.

8 балів

4. Допиши три речення, різні за метою висловлювання. До слова стежка добери синонім.

А) У осінніх кущах

Б) Золоті листочки

В) Лісова стежка стрімко

Стежка- доріжка, хідник.

4 бали

Усього – 30 балів

На виконання завдань відводиться 1(одна) година

Завдання для II етапу

XXVI Міжнародного конкурсу з української мови ім. П. Яцика

4 клас

1. Поміркуй та напиши текст за поданим початком. Добери до нього заголовок.

Марійка та Оля пішли в ліс по горіхи та шишину. Дівчати багацько зібрали всього. Повісили кошики на гілки старого дуба, а самі побігли рвати запізнілі осінні квіти.

На дубі у дуплі жила руденька, але хитра білочка.....

12 балів

2. Прочитай. Спиши текст, розкривши дужки. У кожному реченні підкресли граматичну основу. Надпиши частини мови над словами у 4 реченні. Зроби звуко - буквенний аналіз слова « осінній».

Осінній ранок сьогодні забарився... Сіре небо нависло над землею. Ось піднялося яскраве сонце. Вітерець (ім.) зрадів (дієсл.) і (служб. або спол.) підхопив (дієсл.) у (служб. або прийм.) танок (ім.) різнобарвне (прикм.) листя. (ім.) Як же неохоче воно оппадає на холодну землю! Уся природа відчуває наближення суворої зими. Тільки зелені ялини гордо стоять, неначе вартові. Вони виблискують смагадовими голочками.

Осінній-[о с' і н': і й']-7б, 6 зв., 3 скл..

8 балів

3. Запиши слова, на місці крапок устав потрібну букву чи знак. Згрупуй у їх стовпчики за певною ознакою.

Люб...язно, л...є, осін...ій, вос...ни, л...яний, пос...редині, Дем..ян,
темп...ратура, Лук...яненко, справ...дливість, львів...янин, оточен..я.

Люб'язно, Дем'ян, Лук'яненко, львів'янин.

Лле, осінній, лляний, оточення.

Восени, посередині, температура, справедливість.

6 балів

4. Замініть вислови одним словом-синонімом.

Замилювати очі- обманювати, обдурювати.

Розбити глека – посваритися.

Бити байдики – ледарювати.

Зарубати на носі- запам'ятати.

4 бали

Усього – 30 балів

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

5 клас

1. Напишіть есе на тему «Моя славна Україна».

12 балів

2. Розподіліть пари слів на 4 групи: синоніми, антоніми, омоніми, пароніми.

Завірюха – метелиця; світати – смеркати; чайка (птиця) – чайка (човен);
адрес – адреса; полум'я – багаття; брати – брати́; талан – талант; коштовний –
дешевий; Надія – надія; багатир – богатир; біжить – бреде; особистий –
особовий; жвавий – прудкий; плакати – плакати́; шульга – лівша.

8 балів

Синоніми: завірюха – метелиця; полум'я – багаття; жвавий – прудкий;
шульга – лівша.

Антоніми: світати – смеркати; коштовний – дешевий; північ – південь;
біжить – бреде.

Омоніми: чайка (птиця) – чайка (човен); брати – брати́; Надія – надія; плакати
– плакати́.

Пароніми: адрес – адреса; талан – талант; багатир – богатир; особистий –
особовий.

3. Розберіть подані слова за будовою.

Веселий, повеселити, весело, веселощі.

веселий
повеселити
весело
веселощі

4 бали

4. Прочитайте речення. Визначте слова, уживання яких не відповідає мовній нормі. Запишіть відредаговані речення.

1. На слідуючій неділі відбудеться засідання гуртка. 2. У заході приймуть участь учні нашого класу. 3. Я рахую: ви вірно кажете. 4. Не можу казати якісь попередні висновки. 5. Редакція получає багато листів на цю тематику. 6. Всі ми відносимося по-різному до сучасних подій.

1. Наступного тижня відбудеться засідання гуртка. 2. У заході візьмуть участь учні нашого класу. 3. Я вважаю, що ви маєте рацію. 4. Не можу зробити попередні висновки. 5. Редакція отримує (одержує) багато листів на цю тематику. 6. Усі ми маємо власне ставлення до сучасних подій.

6 балів

Усього – 30 балів

На виконання завдань відводиться 2 (дві) години

**Завдання II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

6 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему «У чому я бачу красу природи?»

12 балів

2. Випишіть із поданих сполучень слів лише стійкі (фразеологічні). З'ясуйте їхнє значення.

Франкові твори, ахіллесова п'ята, важливий птах, срібний призер, біла хустина, гаряча голова, ангельське терпіння, сізіфова праця, рідкісний птах, золоте сонце, лисяча нора, гаряча страва.

Ахіллесова п'ята – слабе місце; важливий птах – людина, що займає високе становище в суспільстві; гаряча голова – запальна людина; ангельське терпіння – безмірне терпіння; сізіфова праця – безплідна, важка робота.

5 балів

3. Продовжте ряди слів (не менше 2 у кожному ряді), які б починалися поданими іншомовними частинами:

Аеро (повітря) - аеровокзал, аерозоль...

Біо (гр. "життя") - біологія, біомаса...

Інтер (лат. "перебування поміж") - інтервал, інтернаціональний...

Теле (гр.. "далеко") - телевізор, телеграф ...

Аеро (повітря) - аеровокзал, аерозоль...аеронавігація, аеропошта, аеротранспорт...

Біо (гр. "життя") - біологія, біомаса...

біосфера, біографія, біодинаміка, біоніка, біоенергетика...

Інтер (лат. "перебування поміж") - інтервал, інтернаціональний...інтерконкурентний, інтерсуб'єктивний, інтернат, інтернет...

Теле (гр.. "далеко") - телевізор, телеграф ...телепорт, телеметрія, телефон, телескоп...

8 балів

4. Перепишіть, уставивши пропущені літери та знаки.

Пр...стиж, пр...зидія, пр...звище, пр...близно, пр...освященний, пр...зирливий, розп...ясти, пів...ями, корін...чик, пів...Європи.

Престиж, президія, прізвисько, приблизно, преосвященний, презирливий, розп'ясти, пів ями, корінчик, пів Європи.

5 балів

Усього – 30 балів

На виконання завдань відводиться 2 (дві) години

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

7 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему «Не роби іншому того, чого не бажаєш собі».

12 балів

2. Запишіть правильно слова з першим іншомовним компонентом.

Архі/складній, екстра/клас, макро/еконóміка, мульти/мільйонér, преміум/клас, топ/мéнеджер, де/факто, флеш/інтерв'ю, радіо/фізика, статус/кво, карт/бланш, ультра/мóдний.

Архіскладній, екстраклас, макроеконóміка, мултьтимільйонér, преміумклас, топмéнеджер, де-факто, флешінтерв'ю, радіоізика, статус-кво, карт-бланш, ультрамóдний.

6 балів

3. Витлумачте значення кожного з поданих власне українських слів. З одним словом (на вибір) складіть речення зі вставним словосполученням і запишіть. Підкресліть члени речення.

Причілок, далечінь, заздалегідь, садиба.

Причілок - це бічна стіна будинку або бічна частина даху, а також звис даху на торцевій частині споруди, що захищає стіни від перегріву.

Далечінь - дуже великий простір або далекий простір, край. Воно також може означати далеке минуле або майбутнє (наприклад, "далечінь віків", "невідома далечінь").

Заздалегідь - за якийсь час до чого-небудь; наперед.

Садиба - це житловий будинок із господарськими будівлями, садом і городом, що становить окреме господарство, або ж це може бути панське житло разом із парком та іншими будівлями, що формує цілісний архітектурний комплекс.

8 балів

4. Від поданих географічних назв утворіть прикметники.

Калуш, Ла-Манш, Меджибіж, Нью-Йорк, Страсбург, Острог, Урич, Цюрих.

4 бали

Калуш – калуський; Ла-Манш – ла-маншський; Меджибіж – меджибізький;
Нью-Йорк – нью-йоркський; Страсбург – страсбурзький; Острог – острозький;
Урич – урицький; Цюрих – цюрихський.

Усього – 30 балів

На виконання завдань відводиться 2 (дві) години

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

8 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему «Любіть Україну, як сонце любить, Як вітер, і трави, і води...» (В. Сосюра).

12 балів

2. Запишіть слова, знімаючи скісну риску.

Анти/вірус, веб/сторінка, видимо/невидимо, гідро/ізоляція, дендро/парк, екс/чемпіон, кінець/кінцем, пів/Києва, п'яти/поверховий, напів/фабрикат, часто/густо, пів/острова, топ/менеджер, штрих/код, ПН/код, 9/метровий.

Антивірус, вебсторінка, видимо-невидимо, гідроізоляція, дендропарк, ексчемпіон, кінець кінцем, пів Києва, п'ятиповерховий, напівфабрикат, часто-густо, пів острова, топменеджер, штрихкод, ПН-код, 9-метровий.

8 балів

3. Запишіть слова у формі родового відмінка однини, де це можливо, наведіть обидва варіанти. З виділеним словом складіть 3 словосполучення різних видів за способами вираження головного слова.

Чорнобиль, *фейсбук*, туман, гопак, степ, шлунок.

Чорнобиля, Чорнобилю, фейсбука, туману, гопака, степу, шлунка.

5 балів

4. Дайте тлумачення крилатих висловів із Біблії.

Вавилонське стовпотворіння, у поті чола, земля обітована, неопалима купина, відвіяти кукіль від пшениці.

*Вавилонське стовпотворіння – збіговисько, шум, безлад;
у поті чола – добувати щось важкою працею, із великими труднощами;
земля обітована – край, місце багатства, достатку, щастя;
неопалима купина – щось особливо цінне, непересічне, постійне;
відвіяти кукіль від пшениці – відокремлювати шкідливе від корисного, погане від хорошого.*

5 балів

Усього – 30 балів

На виконання завдань відводиться 2 (дві) години

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

9 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему «Наше призначення – залишити добрий слід на Землі». 12 балів

2. Запишіть сполучення, замінюючи цифри словами.

Від 364 відняти 16; у 1999 році; після 3623; 897 пасажирами; 765-а сторінка; святкували 250-річчя.

Від трьохсот шістдесяти чотирьох відняти шістнадцять; у тисяча дев'ятсот дев'яносто дев'ятому році; після трьох тисяч шестисот двадцяти трьох; вісьмомастами дев'яноста сімома пасажирами; сімсот шістдесят п'ята сторінка; святкували двохсотп'ятдесятиріччя.

6 балів

3. Згрупуйте фразеологізми в синонімічні ряди. З одним фразеологізмом складіть речення (не менше 8 самостійних слів) і підкресліть усі члени речення.

Брати близько до серця; птах високого польоту; дати жару; жити розкошуючи; порожня голова; важливий птах; давати по шапці; узяти за душу; жити, лихо покотивши; без сьомої клепки в голові; жити не по кишені; давати прикурити; набитий дурень; брати за живе; велика цяця; всипати гарячих.

1 ряд. Брати близько до серця; узяти за душу; брати за живе.

2 ряд. Важливий птах; велика цяця; птах високого польоту.

3 ряд. Дати жару; давати по шапці; давати прикурити; всипати гарячих.

4 ряд. Жити розкошуючи; жити не по кишені; жити, лихо покотивши.

5 ряд. Порожня голова; набитий дурень; без сьомої клепки в голові

8 балів

4. Запишіть правильно слова, виправляючи орфографічні помилки.

Лауреат Державної Премії, Комета Галлея, автомобіль Ланос, північна Буковина, Народний артист, королева Великобританії, Маршал авіації, спілка письменників України, постанова Кабінету міністрів України, Всесвітня рада Миру, франкове слово, палац спорту, сузір'я малої Ведмедиці, Національний Педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, орден Мати-героїня, Дніпровські кручі, Діккенс, Теккерей.

Лауреат Державної премії, комета Галлея, автомобіль «Ланос», Північна Буковина, народний артист, королева Великобританії (у складі офіційної назви – Королева Великобританії), маршал авіації, Спілка письменників України, п/Постанова Кабінету Міністрів України, Всесвітня Рада Миру, Франкове слово, Палац спорту, сузір'я Малої Ведмедиці, Національний педагогічний університет ім. М. П. Драгоманова, орден «Мати-героїня», дніпровські кручі, Дікенс, Текерей.

9 балів

Усього – 35 балів

На виконання завдань відводиться 3 (три) години

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

10 клас

1. Напишіть есе на тему « О мово моя, душа голосна України» .

12 балів

2. Запишіть слова і позначте в них наголоси.

Свангеліє, олень, жаданий, кропива, віршовий, чорнослив, гуртожиток, дрова, перепад, ненавидіти, граблі, порядковий.

Єва́нгеліє, о́лень, жада́ний, кропи́ва, віршо́вий, чо́рнослив, гу́ртожи́ток, дро́ва, пере́пад, нена́видіти, граблі́, порядко́вий.

6 балів

3. Доберіть синоніми (по два) до слів. З одним словом (на вибір складіть складносурядне речення з протиставним смисловим зв'язком і підкресліть усі члени речення.

Корекція, масштаб, чинник, полюс, інцидент

Корекція — виправлення, зміна; масштаб — обсяг, розмах, розмір, широта та діапазон; чинник — причина, умова, фактор; полюс — протилежність, бігун, крайність; інцидент — випадок, подія, okazія.

10 балів

4. Запишіть слова, знявши ризик чи розкривши дужки.

П(')ятдесяти/шести/мільйонний, пан/Європа, кінець/кінцем, к(е,и)парис, нано/діагностика, суспільно/необхідний, дез(и,і)нфекція, червоно/гарячий, суцільно/металевий, д(и,е)с(и,е)дент, статус/кво, стерео/екран, вольт/ампер, науково/доведений.

П'ятдесятишестимільйонний, пан-Європа, кінець кінцем, кипарис, нанодіагностика, суспільно необхідний, дезінфекція, червоногарячий, суцільно металевий, дисидент, статус-кво, стереоекран, вольт-ампер, науково доведений.

7 балів

Усього – 35 балів

На виконання завдань відводиться 3 (три) години

**Завдання для II етапу XXVI Міжнародного конкурсу
з української мови імені Петра Яцика**

11 клас

1. Напишіть твір-роздум на тему «У нас єдина мета – Україна свята, нездоланна ніким і ніколи».

12 балів

2. Доберіть українські відповідники до іншомовних слів. З одним словом (на вибір) складіть складнопідрядне речення з підрядною означальною частиною. Підкресліть усі члени речення.

Інцидент, ексклюзивний, ескалація, імпозантний, генерація.

Інцидент – неприємний випадок; ексклюзивний – особливий, винятковий; ескалація – загострення, посилення, збільшення, розширення, зростання; імпозантний – поважний; генерація – покоління.

10 балів

3. Напишіть подані слова з малої чи великої літери, поставте, де потрібно, лапки.

(А,а)встрійська (Р,р)еспубліка, (В,в)улиця (Д,д)ружби (Н,н)ародів, (Т,т)овариство (У,у)країнської (М,м)ови (І,і)мені Т. Г. Шевченка, (Н,н)ародний (Д,д)епутат, (А,а)ндріївська (Ц,ц)ерква, (К,к)омета (Г,г)аллея, (Л,л)ауреат (Д,д)ержавної (П,п)ремії, (Д,д)екларация (П,п)рав (Л,л)юдини, (К,к)ороль (І,і)спанії, (Г,г)оловне (У,у)правління (М,м)іністерства (О,о)хорони (З,з)доров'я, (Е,е)нциклопедія (В, в)ікіпедія, (О,О)деський (Т,т)еатр (О,о)пери та (Б,б)алету, (М,м)едаль (З, з)а (М,м)ужність, (С,с)танція (М,м)етро (У,у)ніверситет. **7 балів**

Австрійська Республіка, вулиця Дружби народів, Товариство української мови імені Т.Г.Шевченка, народний депутат, Андріївська церква, комета Галлея, лауреат Державної премії, Декларация прав людини, король Іспанії (у складі офіц. назви – Король Іспанії), Головне управління Міністерства охорони здоров'я, енциклопедія «Вікіпедія», Одеський театр опери та балету, медаль «За мужність», станція метро «Університет».

4. Доберіть слова-синоніми до поданих словосполучень. Як називається цей стилістичний засіб, з якою метою його вживають та в яких стилях української мови він найбільше поширений?

Співачка досвітніх вогнів, вартові здоров'я, майстер слова, чорне золото, вічний революціонер, птах миру, туманний Альбіон, срібний птах. **6 балів**

Співачка досвітніх вогнів – Леся Українка, вартові здоров'я – лікарі, майстер слова – письменник, чорне золото – нафта, вічний революціонер – Іван Франко, птах миру – голуб, туманний Альбіон – Лондон, срібний птах – літак.

Цей стилістичний засіб називається перифраз. Заміна слова описовим зворотом зумовлена насамперед уникнення тавтології в текстах, а також для увиразнення певних рис описуваного явища чи предмета. Перифрази надають тексту емоційності та експресивності. Досить часто вони містять у собі суб'єктивну авторську оцінку явища. Найчастіше використовуються в публіцистичному та художньому стилях.

Усього – 35 балів

На виконання завдань відводиться 3 (три) години